

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor
Negyedévre	5 »
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 »
Videkre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Majelenik minden nap a hétfő és kizárólag utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczs-utca 3.

A szerkesztőség kizárólag visszadási vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, okt. 1.

Az urna előtt.

Magyarország 443 választó-kerülete közül ma, a választások első napján 336 kerület fogja megválasztani képviselőjét, — tehát a választóknak háromnegyed része járul ma az urna elé.

Mióta az ország alkotmányát visszanyerte, egyszer sem volt még igazi alkalom reá, hogy a nemzet igazi akarata egészen szabadon megnyilatkozhatott volna. Régi választási törvényünk, mely a rendi alkotmány után lépett életbe, hevenyében készült s a szabadságharc után bekövetkezett szomorú emlékü abszolutizmus miatt nem volt rá alkalom kipróbálni.

Annál jobban kipróbálta aztán a kiegyezés után a liberálizmus s azt egészen a maga hatalmi önző céljaira használta ki. Andrassy Gyula grófnak külügyminiszterévé történt kinevezése után egyre-másra buktak a kormányok, de nem a választás, hanem a felburjánzott korrupció buktatta meg őket. Választáson nem buktatta meg kormány Magyarországon, mert a választás a mindenkori kormány legfőbb hatalmi eszköze volt a rossz rendszer s a mindenféle visszaélések, erőszakoskodások miatt, a melyek annyira mentek, hogy már 1874-ben új választási törvényt kellett készíteni s Deák Ferenc indítványára már akkor törvénybe iktatták az elvet, hogy választási ügyekben a királyi kuria, Magyarország legfőbb, független bírósága mondjon ítéletet.

Ekkor vette át a kormányt a régi ellenzéknek kuruczból labanczvá vedlett vezére, Tisza Kálmán. A kormányelnökök történetében ritka hosszú ideig, tizenöt évig ült a miniszterelnöki széken, lett volna hát reá elég ideje, hogy az 1874-iki választási törvénynek egyenesen kimondott parancsát, hogy egy év alatt hozza be a kuriai bíraskodást, végrehajtsa, — nem tette azt, mert jól tudta, hogy korrupcióval és visszaélésekkel tarthatja fenn magának és pártjának uralmát.

Hogy milyen eszközök szerepeltek a Tisza-féle választásokon — — — eléggé ismeretes a magyar közönség előtt. Az is élénk és sajnos emlékezetében van mindenkinek, hogy mikép játszotta ki Tiszának méltó utódja, Bánffy a legfontosabb polgárjognak, a választási jognak gyakorlását, mikép hamisította meg a Tisza által kipróbált és Tarnóczyék által kifundált eszközökkel a népakarat nyilvánulását.

Bánffy bukása és a pártközi paktum meghozta végre a választási törvény rég óhajtott revízióját is, melynek vezérfonala a választások tisztasága és a kuriai bíraskodás.

A kormány úgy mutatta, hogy komolyan veszi a dolgot, igazán végre akarja hajtani a törvényt. Szeptember 9-én maga a király trónbeszédében hangzott a tiszta választásokat; két napra reá pedig Széll Kálmán mint belügyminiszter olyan rendeletben proklamálta az új választásokat, a mely minden kétkedést kizár a kormány szándékának őszintesége felől.

A választási előkészületek alatt sokszor találkoztunk ugyan a régi gyalázatos szellemnek egyelőre még teljesen el nem nyomható kitöréseivel, a mi bizonyára meggátolja a nemzet akaratának szabad nyilvánítását, de hiszünk is reménylünk, hogy legalább a választásokon legfeljebb csak elvéve fogunk ezekkel találkozni.

Jól tudjuk, hogy választási törvényünk még mindig rossz, — magát a választói jogosultságot jelentékenyen ki kell még terjeszteni, a kerületek számára új, igazságosabb beosztást csinálni, be kell hozni a községenként való titkos szavazást, — csak akkor remélhetünk tiszta választásokat, csak akkor fog a maga valójában megnyilatkozni az igazi népakarat, — de tagadhatatlanul ez a mostani is egy nevezetes lépés ez ideális állapot felé, — egy rendkívül érdekes kísérlet, melynek eredményét izgatottan várja az egész ország.

Ma lép valamennyire (hangsúlyozzuk: csak valamennyire!) szabadon az urna elé Magyarország választó közönsége.

Tegye mindegyik szívére a kezét s egyedül attól kérdezze: Quo vadis? és annak felelete szerint adja le bátran — senkitől és semmitől nem félve — szavazatát.

Választási mozgalmak.

Ma választanak a következő kerületek: Abauj-Torna, Alsó-Fejér, Arad, Arva, Bács Baranya, Beszterce-Naszód, Békés, Bihar, Brassó, Gsanád, Csik, Csongrád, Esztergom,

A „TISZÁNTÚL” TARCZÁJA.

A zsebkendő.

Írta: Heltai Jenő.

I.

Életem legbecsületesebb embere egy tüzérkapitány volt, akinek 1833. január 17 ikén egy csikos zsebkendőt kölcsönöztem.

Az eset a kávéházban történt. Minden délután együtt ültem itt a kapitánnyal, akivel nagyon összebarkóztam. Kölcsönösen kicseréljük a képes újságokat és ha már nem volt mit olvasnunk, az időjárásról, a katonai élet kellemes voltáról beszélgettünk. Néha sakkoztunk is. Annakra összeszoktunk, hogy három hónap múlva már be is mutatkoztunk egymásnak. En meg tudtam, hogy a kapitányt Francsik Pálnak hívják, ő meg tudta, hogy Huber Józsefhez van szerencséje. A bemutatkozás után viszonyunk még bizalmasabb lett, szíjjával és cigarettával kínáltuk egymást és

búcsuzásul azt mondtuk egymásnak: »Viszontlátásra!»

A nevezett téli napon a kapitány otthon felejtette zsebkendőjét és miután nálam történetesen keltő volt, az egyiket felajánlottam neki. A kapitány eleinte habozott, de aztán hálás elragadtatással kapott ajánlatomom és zsebre tette a kendőt. Már mondtam, hogy egyszerű csikos zsebkendő volt, minden különösebb érték nélkül való. Már nem emlékszem, mennyibe került tuczatja; meg kellene kérdeznem a feleségemet, az még tudja. A nevem kezdő betűi is bele voltak hímezve, piros cérnával fehér alapon. Az idősebbik leányom hímezte, a Böske.

Azonban mindez nem tartozik a dologhoz. Annyi bizonyos, hogy a kapitány elvitte a zsebkendőt és megígérte, hogy pár nap múlva vissza fogja adni. Nagyon természetes, hogy én nem kétkedtem a kapitány szavaiban és éppen olyan jókedvűen mentem haza a kávéházból, mintha nem adtam volna neki kölcsön a zsebkendőmet.

II.

A véletlen különös szeszélye úgy intézkedett, hogy másnap nem mehitem el a kávéházba, sőt harmadnap sem. Negyednap viszont a kapitány nem volt ott, sőt az ötödik napon sem. Azonul egyáltalában nem láttam többé. Nem tudtam hová lett. Annyi bizonyos, hogy eltűnt a látóhatárról és vele együtt tűnt el az én zsebkendőm.

Noha ez a zsebkendő, mint mondani már volt szerencsém, csak egyszerű csikos zsebkendő volt, minden különösebb érték nélkül való, mégis fájt róla lemondanom. Először is hiányzott a tuczatból, másodsor az idősebbik leányom, a Böske hímezte bele a nevemet s az ember ragaszkodik az ilyen kedves emlékekhez. Őszintén megvallva, haragudtam egy kicsit a kapitányra, nem annyira azért, mert a zsebkendőt nem adta vissza, inkább azért, hogy többé nem is mutatkozott. Azt hittem, hogy röstelli a dolgot és nem akar többé a szemem elé kerülni, pedig hát inkább később adja vissza az ember, mint soha. A zsebkendőn kívül a legkedvesebb kávéházi ismerősö-

Honi készítményű
Eredeti angol »
Valódi olasz » és
Pichler-féle gráci Lodén

KALAPOK

az őszi idényre teljes választékban megérkeztek és versenyképes árak mellett beszerezhetők

Fábry Testvérek

uridivat üzletében. Nagyvárad, Fő-utca.

Telefon 76.

Fejér, Fogaras, Gömör, Győr, Hajdu, Háromszék, Heves, Hunyad, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Komárom, Kolozs, Krassó-Szörény, Liptó, Máramaros, Maros-Torda, Moson, Nagy-Küküllő, Nyitra, Nógrád, Pest, Sáros, Somogy, Sopron, Szeged, Szepes, Szilágy, Szolnok-Doboka, Temes, Tolna, Torontál, Torda-Aranyos, Turóc, Trencsén, Ung, Ugocsa, Vas, Veszprém, Zala, Zemplénmegyék, összesen 282 orsz. képviselőt.

Budapest, Abrudbánya, Arad, Baja, Besztercebánya, Békés, Békés-Csaba, Czegied, Debrecen, Eger, Esztergom, Gyöngyös, Győr, Gyula-Fehérvár, Hajdu-Böszörmény, Halas, Jászberény, Kassa, Kecskemét, Kolozsvár, Komárom, Kőrömczabánya, Makó, Marosvásárhely, Nagy-Kőrös, Nagy-Szöllős, Nagy-Kanizsa, Oláhfalva, Pápa, Pécs, Pozsony, Sopron, Sepsiszent-György, Szamos-Ujvár, Szarvas, Szeged, Szegvár, Szék, Tápé, Temesvár, Ujvidék, Vizakna, Zenta, Zombor városok, összesen 54 orsz. képviselőt.

A megyében.

A belényesi kerület Rossia, Henkeres, Valány és Remete községeiben izgalmas inczidensek fordultak elő. A nép saját lelkészeit megverte. *Fassie* Tódort, a szabadelvűpárt elnökét, midőn beszélni akart, megrohanták, úgy hogy menekülni volt kénytelen. Markovits szolgabíró egy kövel súlyosan megsebezte. A hangulat az yira szenvedélyes, hogy a főszolgabíró sürgősen katonaságot rekvirált. A rend fenntartására megtették a kellő óvintézkedéseket.

Nagyszalontán *Balogh* László képviselő-jelölt Erdő, Gyorok és Bajj községeket látogatta meg. Mindenütt lelkesedéssel fogadták. Dr. *Frankó* László visszalépett és így *Balogh*nak nincs ellenjelöltje.

Tenkén *Kosztá* György budapesti rendőrtisztviselő visszalépett. Hlatky Endre szabadelvű párti jelölt egyedül áll.

Erőszakoskodás Belényesben.

Ma nagy napja van Biharmegyének. Mind a 12 kerületben ma tartják meg a választásokat. Nagy küzdelem lesz a legtöbb kerületben, sőt némely helyen olyan forrongás van, hogy félni kell a veszedelem kitörésétől s a vérengzéstől.

Belényesben legveszélyesebb a helyzet. A román lakosság óriási tömegben sorakozik a függetlenségi párt zászlója alá.

A hatóság nagy erőszakoskodást fejt ki. A főszolgabíró nem engedte meg tegnap, hogy az ellenzéki választók bevonuljanak Belényesbe. Ezen intézkedés ellen táviratilag fordultak a belügyminiszterhez, aki azonnal elrendelte a basáskodó rendelet visszavonását. *Szunyogh* Péter alispán tegnap délután táviratban értesítette a miniszter intézkedéséről a belényesi főszolgabíró.

Az országban.

Deés, okt. 1. Báró Dániel Tibor ma tartotta meg Deésen programbeszédét. Sikere nem lesz, mert sokkal nagyobb pártja van az eddigi képviselőnek gróf Teleki Domokosnak, a kihez a szabadelvű párt tulnyomó nagy része csatlakozott.

B-Gyarmat okt. 1. Megbízható helyről arról értesítik a M. Táv. Irodát, hogy alaptalan az a hír, mintha gróf Forgách Antal pártja pressziót gyakorolna.

Baja, okt. 1. A szabadelvűpárt tegnap este a választók tömeges részvételével nagy gyűlést tartott. Id. Perczel Miklós, dr. Lambarger Armin lapszerkesztő és Eretovics János káplán lelkes, buzdító beszédeket intéztek a választókhöz, akik a beszédeket nagy tetszéssel fogadták. Plósz Sándor miniszter győzelme biztos.

Akik kimaradnak a t. Házból.

Csaknem 80 régebbi képviselő marad ki az új képviselőházból. Ezek közül a halál elragadta: *Szilágyi* Dezsőt, *Matuska* Pétert, *Pulszky* Agostont, *Meszlényi* Lajost. Osszeférhetlenség vagy másféle akadály folytán a jelöltségről lemondott: *Aidinger* János, *Arányi* Miksa, *Blaskovits* Sándor, *Babics* József, gróf *Berchtold* Arthur, gróf *Bolza* Géza, *Bauszner* Guidó, *Chorin* Ferencz, *Crausz* István, *Chabada* József, *Dániel* Márton, *Dobóczy* Ignác, gróf *Degenfeld* Lajos, *Dózsa* Elek, *Eder* Odón, *Fáth* Miklós, *Ferlicska* Kálmán, *Földváry* Miklós, *Földváry* Mihály, *Gáspár* András, *Gencsi* Albert, *Gombos* Béla, *Gräfl* Andor, *Hegedüs* Béla, *Hulényi* Viktor, *Hajdu* József, *Issekutz* Marcell, *Ivánovits* István, *Jósika* Gábor, *Janitsáry* Sándor, gróf *Károlyi* István, gróf *Károlyi* László, *Kardos* Kálmán, báró *Kemény* Géza, *Kende* Béla, *Kalocsay* Alán, *Kóla* János, *Kovácsy* Sándor, *Király* Ferencz, *Kiss* Albert, *Kemény* Pál, *Kozma* László, *Kubinyi* Arpad, *Lánczy* Leó, *Lehoczky* Antal, *Lepsényi* Miklós, *Lévai* Lajos, *Lónyai* Sándor, *Mattekovics* Sándor, *Molnár* Károly,

Molnár Béla, *Magyary Kossa* Géza, *Nagy* Gyula, gróf *Nádkó* Kálmán, *Országh* Sándor, *Oláh* József, *Polyák* Béla, *Psik* Lajos, *Ráth* Péter, *Reitter* János, *Rakovszky* Géza, *Rossival* István, *Szuhányi* Ferencz, *Szemere* Attila, *Széchenyi* Tivadar, *Szaplonczay* Miklós, *Szily* Pongrácz, gróf *Szláray* Gábor, *Tolnay* Lajos, *Teleczky* Kristóf, gróf *Teleki* Géza, *Takácsy* Sándor, *Tomcsányi* László, *Urbanovszky* Ernő, *Vörösmarty* Béla, *Végh* Arthur, *Várady* Gábor, gróf *Wencheim* Frigyes, *Wächter* Henrik, *Zsigárdy* Gyula, gróf *Zichy* János, gróf *Zay* Miklós, *Zámori* Béla, *Zmertych* Iván.

Barabás Béla Nagy váradon.

— Fáklyászene és társasvacsera. —

Már tegnap kapott egy kis izelítőt Nagyvárad a választási izgalmaiból.

Tegnap érkezett újra körünkbe dr. *Barabás* Béla, hogy még egyszer szóljon városunk közönségéhez, mielőtt az urnák elé lépne.

Az érdemes jelölt az alföldi vonattal jött tegnap este fél hatkor. Fogadására nagy közönség jelent meg a perronon, mely *Barabás* megpillantásakor hangos éljen riadalomban tört ki. A függetlenségi és 48-as párt részéről *Szokoly* Tamás elnök és dr. *Pácz* Sándor premontrai kanonok fogadta hivatalosan, kikkel *Barabás* a »Fekete Sas«-ba hajtattott.

A rendőrség részéről *Lőrinczy* biztos vezetése alatt egy szakasz rendőr volt kivezényelve.

A fáklyásmenet.

Impozáns, megragadó ünneplése volt *Barabás* Bélának a tiszteletére rendezett fáklyásmenet, amilyen régen volt Nagyváradon. A fél város talpon volt, hogy kifejezést adjon szeretetének, tiszteletének a nagynevű képviselő-jelölt személye iránt.

A Szent László-téren több mint 10.000 ember szorongott.

Hét órakor indult el a fáklyásmenet a Lloyd-kávéház elől, mintegy 500 fáklyával. A Kossuth-nótát énekelve, áttértek Kapuczinus-utcára. Mikor a Szent László-térre értek, már csak lépésről-lépésre tudtak a tömegben haladni.

met is elvesztettem. Mióta a kapitány nem járt a kávéházba, a kávéház híjával volt minden varázsnak, üresnek, unalmasnak láttam és végleg kimaradtam belőle.

Néha elfogott a bosszankodás. Az ördögbe is, az ember kölcsön adja valakinek a zsebkendőjét és többé nem kapja vissza. És ez csak úgy történik, minden mentegődés nélkül, mintha ez volna a világon a legtermészetesebb dolog. Néha komolyan arra gondoltam, hogy fölkuatom a kapitányt és felelősségre vonom. Igaz ugyan, hogy a zsebkendő egészen egyszerű csikos zsebkendő volt, minden különösebb érték nélkül való, de végre is az ember nem szereti, ha baleknek nézik. Igen, fölkuatni a kapitányt, *Frencsik* Pált. De Istenem, érdemes egy zsebkendő miatt? Hátha megfélekedezett róla? Hátha azóta tiszter, százszor ott járt a kávéházban, hogy vissza adja?

Szóval lassankint bele nyugodtam abba, hogy a zsebkendő visszavonhatatlanul elveszett. Nehéz szívvel mondtam le a viszontlátás reményéről, de hát nem tehettem másként. Azonban kegyelettel és fájdalommal gondoltam rá vissza, mint a hogy egy drága halottunkra szoktunk visszagondolni.

III.

Azóta sok év zajlott le.

Feleségem, a drága lélek, Isten nyugosz-

talja, meghalt, legidősebb leányom, a Böske, ugyanaz, ki piros czérnával behimezte a nevem kezdő betűit a nevezetes zsebkendőbe, férjhez ment, a másik leányom fölseperedett, a Sándor fiamat pedig elvitték tüzérönkentesek.

1899. december 19-ikén, tehát csaknem hat évvel az emlékezetes zsebkendőkölcsonzés napja után, délután két órakor egy tüzérrő-nagy állított be hozzánk és ebben a tüzérrő-nagyban csakhamar felismertem *Frencsik* Pált, akinek kapitány korában egy egyszerű csikos zsebkendőt kölcsönöztem.

Mikor a viszontlátás első örömeim tules-tünk, az őrnagy zsebébe nyult és ünnepélyesen így szólt:

— Hat év óta nyomja a lelkemet ez a zsebkendő. Most köszönettel és hálával visszadom. Bocsanat, hogy ilyen sokáig bitortaltam az ön jogos tulajdonát, de igazán ártatlan vagyok a késedelemben. . . Két héttel a nevezetes kölcsön után elhelyeztek Boszniába. Három évet töltöttem Boszniában és e három év alatt a zsebkendő mindig nálam volt. Mindig azt reméltem, hogy a véletlen össze fog hozni önnel. Hiábál Három év múlva visszajöttem Boszniából és elsiettem abba a kávéházba, a melybe a régi szép időkben jártunk. Más czim, más tulajdonos, más pinczerek, önről senki nem tudott semmit. Fájdalom, arra nem volt időm, hogy az ön lakását kikutassam, mert másnap tovább kellett utaznom

Bécsbe. Kíváncsi a folytatásra? Három esztendő töltöttem Bécsben. E három év alatt a zsebkendő mindig nálam volt, mindig azt reméltem, hogy a véletlen össze fog hozni önnel. De ismét hiába! Visszajövök Bécsből, ismét elmegyek abba a bizonyos kávéházba, megint más czim, más tulajdonos, más pinczerek, de önről még mindig nem tudott senki. Nehéz szívvel bemegyek a kaszárnyába. Ahogy az önkéntes-iskola előtt elhaladok, egy padon mit látok? Szakasztott mását az ön zsebkendőnek. Még a betűk is ugyanazok benne. Eleinte azt hittem, hogy a szemem káprázik. Hogy kerül ide annak a zsebkendőnek a párja, amelyet én hat esztendővel ezelőtt kölcsön kaptam? Összehasonlítom a két zsebkendőt, semmi kétség, ugyanaz a szín, ugyanazok a betűk. Rögtön elrendelem az inkvizíciót és a többit ön tudja. Kiderül, hogy a zsebkendőt *Huber* Sándor tüzérrőnkéntes felejtette ott, kiderül, hogy a zsebkendő az ön, az ön régi öreg barátomé. Természetesen rögtön megtudakoltam a lakását és rohantam ide, hogy régi adósságomat lerójjam és visszaadjam az ön zsebkendőjét, amelyetől ön lelke mélyén bizonyára már rég elbűcsuzott.

Mind a ketten nagyon meg voltunk haiva és melegen megszorítottuk egymás kezét. Az őrnagy ismét a zsebébe nyult.

A Hymnus eléneklése után dr. Adorján Emil fiatal ügyvéd egy asztalról intézett magvas, szép beszédet az ünnepeit nagy emberhez.

Mint mikor a koromsötét éjszakába egy vakító fény cikázik, úgy hatott e város közéletére Barabás Béla multkori programbeszéde. Egy görög bölcs: Diogenes nappal lámpással keresett embert. Mi is kerestünk, de találtunk is embert, Barabás Bélát, (zajos éljenzés) aki egy hosszú életen át az emberi szabadság gyöngyét dobta a tengerbe. A tenger a nép, aki elhozta most hálája minden jelét. Köszöni, hogy megerősítette hitökben, bizalmukban Barabás. A porszem egyenként semmi, de ha tömörül, mint szikla, nem fog rajta a vihar sem. Ilyen sziklák vagyunk mi, amióta Barabás (éljenzés) lángszav t halottuk. (Helyeslés). Újból bizunk és reméljük, hogy a korhadat rendszer helyén jobb kor épül fel s Magyarországot független, gazdag és hatalmas lesz. Eljöttek, hogy kifejezzék hálájukat, szeretetüket. (Hosszas éljenzés).

A beszéd után perczekig éljenzett a közönség ezrei és ezrei. Midőn az éljenzés megszűnt, a Sas-szálloda erkélyéről szólott Barabás Béla az összegyűlt közönségnek.

Tisztelt barátaim!

Nagyvárad városának polgárai!

Szép szavu szónokuk azt mondta, azzal kezdette, Nagyvárad város polgárai gyászos életüknek sirjából keltek fel azért, hogy itt most lobogó fátyla világánál a szabadságnak ébredését hirdessék, mikor eljöttek ide, erre a helyre és ha igaz az, hogy a nép szava Isten szava, akkor gyászos életüknek sirjából a nemzet szive szól, mert azt mondja, ego sum resurrectio, én vagyok a feltámadás. (Eljenzés).

A mult idők dicsőségteljes képe ébred fel lelkünkben. Volt idő, nem is oly régen, a nemzet életében csak arasznyi kis idő előtt, mikor a nemzet szive dobbant meg az elnyomás után és akkor, 53 évvel ezelőtt felragadták a nemzet szabadság zászlaját és végiglobogtatták a hazán és a nemzet talpra állott és vivott, vérzett és meghalt jogaiért. (Zajos éljenzés és taps).

Egykor a mi népünk életet kockáztatott, vért áldozott, a vértanuság szent áldozatát hozta meg, megtudott halni a hazáért. Azt mondom, ti meg éljete a hazáért, éljete jogo-

tokkal, úgy a hogy megköveteli a ti szabadságra törekvő lelketek (Tetszés. Eljenzés).

Röviden körvonalozta ismét a 48-as követelményeket. Szabad Magyarországot, szabad hazát, szabad népet akarunk. Hiszen ha kis államok: Románia, Szerbia az 6 kicsinységökben meg tudnak állani és az önállóság nemes büszkeségével tudnak fáradni, akkor csak a mi ezeréves multtal bíró Magyarországnak volna oly gyáva, oly meghunyászkodó, hogy még csak ne is akarná elnyerni függetlenségét? (Eljenzés).

De nem a népítélet az, a mely hallgat. Fent a magasban, ott a hatalom polczán nézettek azokat, a kik ellenségei a nép függetlenségének és szabadságának (Viharos felkiáltások: *Le az ikrekkel!* Óriási kaczagás).

Felhozta, hogy az angol királynő akaratával szemben merete helyezni egy miniszter a nemzet akaratát: nos hát nálunk még nem akadt miniszter, a ki a nemzet akaratát szembe helyezte volna kelő súlylyal az uralkodó akaratával. (Eljenzés)

Tisztelt polgártársak!

Nyolcz nappal ezelőtt jártam itt. Nyolcz nappal ezelőtt kinyitottatok sziveiteket és megengedtetek, hogy a szeretet világossága behatoljon oda. És tűz gyult a ti lelketekben, a szabad elhatározás tiszta lángja. Ezt akarják most némelyek kioltani, ezt ne engedjétek elfojtani! (Zajos éljenzés), mert ez a ti szabad jogotok, a ti Istenadta jogotok, gyakoroljátok, a hogy becsületes magyar emberhez illik. (Szűnni nem akaró éljenzés.)

Polgártársaim! (Halljuk!)

Ha meg akarjátok ismeroi hazátokat, városotokat, menjetek házaikba. Nézzetek be az iparos műhelyébe, nézzetek meg, hogyan fárads, hogyan küzd, hogyan igyekszik és még sem boldogul. (Ugy van!) Nézzetek meg a kereskedőt, melyik előtt nem áll bizonytalan jövő, nézzetek meg a földművelőt, hogy fárads, küzdök, izzad és még sem tud előre menni. És menjetek el a tisztviselő asztalához, a kik ott görnyednek a hivatalban reggeltől estig, ezek este nem hajthatják fejüket a gondtalanság párnájára, mert nem tudják, mit esznek holnap, mit adnak családjuknak (Ugy van! Viharos *»abczug Tiszta»* kiáltások).

Es ezeket az embereket a mai rendszer rabszolgáknak tekinti, mert nemcsak testi erejüket sorvasztja, hanem ránehezedik lelkük tisztaságára és lelküket is követeli áldozatul a sovány, száraz kenyérért, melyért ugy is bőven megdolgoznak. (Igaz! Ugy van!) A lapok most foglalkoznak a fizetésrendezéssel. Most kerül ez a lapokba, mikor *szavazni* kell a tisztviselőnek, mikor a tisztviselő is számít már, mint alkotmányos polgár. Most húzzák

át a mézes madzagot a szájukon (Nagy derűlttség), hogy aztán megint békén tovább koplaljanak. (Szűnni nem akaró, megújuló taps és éljenzés.)

Ezzel szemben mintaképpül Széll Kálmánt állítja fel (éljenzés), aki az ellenzék közreműködésével is megcsinálta az új választási törvényt. O a becsületes elvét hirdeti, nincs hát okuk a tisztviselőnek sem arra, hogy rettegjenek.

Ismételten hangsúlyozza, hogy ő nem koptatott Nagyváradon mandátumért, őt hívták (éljenzés) s eljött, hogy ha az ő szerény neve alkalmas rá, küzdjön alatta Nagyvárad közönsége, a dicsősége nem őt, hanem Nagyváradot fogja érni. (Zajos éljenzés.)

Es ha — így folytatta — Nagyvárad bizalmával megtisztel engem, akkor egy igénytelen embernek mi lehet nagyobb büszkesége, mint a törvényhozás termébe azzal a mandátummal lépni, melyet ti adtok kezébe? (Élénk felkiáltások: *Megadjuk! Nagy éljenzés*).

Tartozom egy másik kijelentéssel is. (Halljuk!) Nagyon sajnálom, hogy a mult alkalommal elmondott beszédemnek egy-két kijelentése vagy süket fülekre, vagy rossz lelkekre talált. Mert akkor megmondtam, hogy az én szabadelvűségem micsoda. (Halljuk!) En nem ismerem az emberek közt különbséget. En mindenkit, akit az Isten saját képére teremtett, felebarátomnak nézek, kivételt nem teszek, mert nálam első az, hogy mindenki a hazának egyeneslelkű, becsületes fia legyen! (Viharos éljenzés).

Polgártársaim! Mélyen meghatva állok itt előttetek, meghatva eifől a rokonszenves fogadtatástól. Meghajlok előtted, Nagyvárad polgársága, mélyen meghajlok, hogy lássam, ti milyen nagyok vagytok a szabad eszmék iránti törekvéseitekben. (Eljenzés és taps).

Kérte a polgárokat, viselkedjenek a közlegő döntés alkalmával méltóságteljesen. Most, mikor hazamennek, kioltják a fátylát. De vigyázzanak, nehogy hatalmas kezek szívők igaz lángját póbálják kioltani. Vegyetek példát — ugymond — a fátylaktól, melyeket halomba raknak, hogy olthatatlan lánggal égjenek. Vegyetek össze sziveket lángját, hadd lássák odafenn, hogy Nagyvárad a hazaszeretet szent lángját nem engedi szivéből kioltani soha, soha! (Viharos éljenzés és taps.) Ha azt akarjátok, hogy nemsokára találkozzunk, őrizzettek meg szivekben a szent tüzet, ne féljete senkitől, az Isten él fölöttetek, ő néz le rátok (Nagy tetszés.) Ti csak kövessétek meggyőződésüket és szavazatok a zászlóra, melyet ti adtatok kezembe! (Eljenzés. Felkiáltások: *Ugy legyen!*)

IV.

Ebben a pillanatban berohant a leányom, aki nem tudta, hogy vendégem van. Hangos nevetéssel jött be, valamit mesélni akart, de a szó torkán akad, mikor az idegen urat, a katonatisztet meglátta. Rettenetesen megzavarodott és piros lett, mint a főtt rák.

— A leányom, Ilona, — mondtam az őrnagynak.

Az őrnagy haptákba vágta magát, meghajolt és kezét csókolt a leányomnak. Ilona csakhamar magához tért.

— Bocsnát a neveletlenségemért, nem tudtam, hogy a papa nincs egyedül . . .

Azután beszélni kezdett, roppant élénken és mindenről. Az őrnagy nagyon kellemesen és kedvesen felelt neki, mindjárt elmondta a zsebkendő kalandos történetét, szóval ezek ketten elkezdtek mulatni. En kissé kényelmetlenül éreztem magamat, szinte szerettem volna, ha az őrnagy már visszaadja a zsebkendőt és elmegy. De erről szó sem volt. Ilona és az őrnagy belemelegedtek a beszédbe és hozzám csak a látszat okáért szóltak néha egy-egy szót. Kényelmetlenül feszengtem a székemen, közbe izgatottan köhögtem, a dolog határozottan untatott. De minél udvariatlanabb voltam én, annál bájosabb és szeretetreméltóbb volt a leányom, fekete kávéval kínálta az őrnagyot és a legjobb szivarjaimmal, anélkül, hogy engem megkérdezett volna. Konyakot is

töltött neki, úgy, hogy megbűvölte az őrnagyot. Nem tartott öt percig, olyan jó barátok voltak, mintha száz év óta ismernék egymást. Es én, aki eleinte gyöngéd meghatottsággal gondoltam az őrnagyra, mint a férfi-becsület szep-lőtelen minijára, most még tizenegy zsebkendőt adtam volna a hiányzó tizenkettedikhez, ha az őrnagyot kevésbbé lelkiimeretesnek minősíthetem. Hiába no, békés polgár vagyok és nem szeretem, ha a hadsereg nagyon jó barátságban van a leányommal . . .

Ilonának azonban más véleménye volt. Es mikor az őrnagy vagy két órai ottidőzés után búcsuzni kezdett, erőteljesen és határozottan marasztalta. Az őrnagy habozott, de aztán győzött benne a jobb érzés és ajánlotta magát. Még egyszer ntoljára a zsebébe nyúlt, aztán elsáppadt, zavarba jött és erőltetett nevetéssel így szólt:

— Ez csakugyan mulatságos!

— Mi az? — kérdezte a leányom.

— A zsebkendő, a melyet hat év óta mindennap magamnál hordozok, éppen ma nincs nálam . . . Pedig csak azért jöttem, hogy vissza adjam.

— Oh, b j is az, — mondta a leányom. — Majd el hozza máskor, legközelebb . . . holnap, ugy-e? . . .

— Igen, holnap, — mondta az őrnagy sietve. Még egyszer megcsókolta a leányom kezét, tölem bizonyos zavarodottsággal búcsuzott, aztán elrohant. A leányom az ablakba

állt és utána nézett, majd nyájasan bólintott. Az őrnagy tehát felköszönt.

Nagyon rossz kedvű voltam és Ilonát alaposan összeszidtam. A kis mihaszna vállalt vont, azután a nyakamba ugrott és összeszókölt.

V.

Őnök tudják a többit.

Az őrnagy eljött ugyan másnap, de a zsebkendőt most sem hozta el. Azt hazudta, hogy elvesztette. Meg kell keresnie. Es ez így ment egy hétig, mindennap új és egyre nevetésesebb kifogásokkal.

Egy hét mulva az őrnagy megkérte Ilona kezét. Ilona igent mondott. Engem alig kérdeztek.

— Ön tudja, hogy becsületes ember vagyok, — mondta az őrnagy. — Hat esztendeig tartottam magamnál a zsebkendőjét és a végén mégis visszahoztam.

— De még mindig nem adta ide! — tört ki belőlem a kétségbeesés.

— Oda adom, nevetett az őrnagy, — de cserébe elviszem a leányát.

El is vitte. De ezt már nem kölcsönbe adtam neki és fogadok, hogy nem is hozza vissza.

Es most meghajolván előttem, felemelem lelkemet az Istenhez. Jöjjetek velem ti is lelketekkel és azzal a szóval, a melylyel ide jöttetek, imádkozzuk együtt:

Isten áldd meg a magyart! (Óriási taps, lelkesedés, szünni nem akaró folytonos éljenzés.)

A remek, szívhez szóló beszéd elhangzása után frenetikus éljenzésbe tapsba tört ki a közönség s elénekelte a Hymnus első strófáját.

Pár perc múlva Szokoly Tamás pártelnök tartott beszédet. Köszönetet mondott Barabás Bélának eljöveteleért és a közönségnek, amiért megjelentek. Nyugodt, csendes magatartásra intette a sokaságot.

Végül még Halász Lajos szerkesztő beszélt röviden, mire a fáklyákat összehányták s a közönség egy része a Zöldfába ment társas vacsorára, a másik rész pedig eloszlott s hazavonult.

Társas vacsora a Zöldfában.

Nem túlzás, mikor azt mondjuk, hogy a Zöldfa nagyterme zsufolásig megtelt közönséggel. Egyszerűen lehetetlen volt mozdulni is. A kinek nem jutott szék, az állt, nem evett, nem ivott, de azért lelkesedett. 6—800 főre tehető a jelen voltak száma.

Az első pohárköszöntőt Szokoly Tamás mondotta. Nagy hatású beszédben tiltakozott az ellen a vád ellen, hogy a 48-as párt bár milyen tekintetben is a vallásfelekezeti jelszavak alatt tömörülne s kemény szavakkal ítélte el a kormánypárt azon törekvését, hogy a függetlenségi pártot vallási jelszavak alatt akarja megbontani. Barabást élteti.

Nagyhatású, igazán szép beszédben ugyane vád ellen tiltakozott Weisz Károly is. Saját példájával bizonyítja be, hogy a jó zsidó lehet jó 48-as is, mert ez a haza, annak minden aspirációja mindnyájunké. Az igaz hazaszeretet azt kívánja, hogy október 6-án szavazatunkat Barabásra adjuk.

Az éljenzéssel fogadott beszéd után az egybegyűltek Pálffy Bélát kívánták hallani. Mikor a közönség engedve felállt, perczekig zúgott a taps és éljenzés, mely beszédjét is folyton meg-megszakította. Következőket mondotta:

Hölgyeim és uraim!

Először is azt kérdezem, ugy nézek-e én ki, mint a ki fél, vagy a kinek oka van félni? (Nem!) Pedig azt állították, azért jöttem a pártba, mert mellékutakat keresek. T. uraim! engem megteremtett az Isten, hogy menjek előre, féljen az, a ki a lábam alá kerül.

Azért jöttem e pártba, mert pap vagyok és mint pap utálok a hazugságot. (Nagy tetszés és éljenzés). Már pedig mikor Tisza Kálmán (Kitörő abczugolás) tollai megjelentek, én azon nagyot csodálkoztam. Másutt a piros függetlenségi toll; erre azt mondták, megmaradt a toll a régiből. Hát egyéb nem is maradt a régiből és az is hazugság. (Élénk derűtség és tetszés). Valamikor volt más is a toll mellett: egy nemzet becsülése, a remény, hogy a nagy halál után ő fogja diadalra vezetni a nemzetet azon az uton, a hol megállították a hóhér és az aradi bitófák. Hanem addig tartottak az elvek, míg a koncz, nem maradt más, csak a toll, talán az is szégyenében piros! (Óriási tetszés és éljenzés).

Attért Hegyesi Márton (Élénk abczugolás; felkiáltások: Köpenyeforgató!) cikkére, a ki azt mondta, hogy a 48-as párt eltért régi elveitől, mert a papok is oda szavaznak. Nem a 48-asok tértek le, hanem Hegyesi hagyta el a 48-as zászlót; honnan meri mégis cikkét azzal végezni: előre? (Tetszés és éljenzés). Es hogy merik a papságot támadni? Hiszen 1848-ban a kispapok ott voltak a honvédek sorában, mikor ma egy-egy öreg plébánost temetünk, honvéd hadnagyot gyászolunk benne, Palotay László katonáknak a piskii hidon kapott sebet viseli ma is (Óriási éljenzés; felkiáltások: Eljen Palotay!) Nem fogad el oktatást a hazafiságból

sem mint pap, sem mint magyar nemes! (Eljenzés).

Majd így folytatja:

Ha még tudni akarják, miért jött annyi pap ide, megmondom. Temetést érzünk (Kitörő, viharos taps, óriási kacagás, perczekig tartó, szünni nem akaró éljenzés). Azt mondják, nagy ember volt Tisza, legyen hát diszes temetése. Még az eszmét is tőle hallottuk, az öreg verklisztől (Kacagás), mert azt mondta, hogy ha Nagyvárad is elhagyja őt, kössünk gyászfátyolt a kalapra. Kötjük már! (Nagy derűtség). Vele szemben itt van Barabás (Eljenzés). Ha a kettő közt valaki nem Barabást választja, annak a valakinek nincs esze, nincs szemel (Élénk tetszés).

Dr. Várady Zsigmond nem akarta neki elhinni, hogy a Tisza végéhez ért Barabás. Hát majd elhiszi 3-án. Hiszen olyan jól állunk, hogy egyik legnagyobb ellenségünk, a ki szinte megfeküdte egy nagy hivatal gyomrát (Nagy derűtség), áthelyeztetett Brassóba (Eljenzés. Felkiáltások: Abczug Papp Miklós!) A ki meghozta a választási törvényt, tud annak érvényt is szerezni. Mi pedig összetartunk s a szavazáskor ráköjtük majd azt a gyászfátyolt a czilinderre, mely ép oly idegen, mint a meggyászolandó Tisza gondolkozása. (Eljenzés és taps.)

Lelkesen szól Barabás Béla mellett, a ki vállára vett bennünket, majd így fejezi be:

Mikor Tiszát megválasztották, kifizették a hordároknak a 2 forintot s szétozoltak azzal, hogy hál' Istennek, ez is megvolt. Es a ki Tiszára szavazott, az restelte legjobban. Mi föl-emelt fölvel megünk szavazni Barabás Bélára s dicsőségünknek fogjuk tartani, hogy rá szavazunk!

(Óriási lelkesedés, éljenzés és taps. Sűrű felkiáltások: éljen Barabás! éljen Pálffy!)

Dr. Adorján Emil a tegnapelőtti szabad-
elvű vacsorázáson elhangzott beszédekert
gnyolta ki; különösen zajos abczugolást provo-
kált beszédének az a része, melyben Hoványi
Géza presszionálását rajzolta. Végül azt a kér-
dést tette fel dr. Barabás Bélának, óhajt-e
csakugyan együtt működni Tiszával, óhajtja-e,
hogy Tisza bejusson a szabadelvű pártba?

Barabás pohárköszöntője.

Barabás Béla rögtön felelt rá. Első sorban megkérdezi erre nézve Széll Kálmánt (Zajos derűtség). Sokfelé utazik ő, találkozik sok kormánypárti képviselővel és tudja, hogy sokan áhitattal várják azt az órát, mikor Tisza Kálmán megbukik (nagy derűtség). Ha ugy négy szemközt beszélnek Széll Kálmánnal, akkor ő is igen fanyar feleletet adna és az lenne annak a háta megett: biz ő nem bánna. Hát miért lennék én különb Széll Kálmánál? (Nagy derűtség)

Kijelentem egész őszintén, hogy a régi rendszernek ilyen alakja *kimaradhat a magyar parlamentből.* (Élénk helyeslés).

Tiltakozik az ellen a vád ellen, hogy ő antiszemita. Ha valaki azt mondja rá, hogy antiszemita, miért nem folytatja az illető tovább azzal, hogy Tisza Kálmán pedig nagyon szereti a zsidót? (Kacagás). O, mint a szeretet vallásának hive, Krisztus tanát követi, hogy: szeresd felebarátodat, mint tenmagadat. Aki azt meri ráfogni, hogy vallás szerint tesz különbséget, az hazudik, mondják meg szemébe. (Taps és éljenzés).

Gyermek voltam még, mikor édes atyám ásót vett elő s ki vitt engem az aradi vár előtt elterülő térségre. Egy helyen gödröt ásott édes apám s mikor az kész volt, letette az ásót, letérdeltünk mind a kettőn s elmádkoztuk a Miatyánkot. Azon a helyen végezték ki a 13 vértanút. Azért ásta édes atyám azt a gödröt, hogy oda menjek imádkozni minden évben Ott szívtam én magamba azt a meggyőződést, hogy azok a hősök meghaltak az egész Magyarorszáért.

Telt az idő. Később emlék került a gödör helyébe, de a gödör emléke megmaradt s azt a kis gránitemléket, mely ott emelkedik, én emeltettem hetedmagammal, hogy emlékeztesse az uton elhaladókat a nemzet vértanúira. (Eljenzés.)

11 év előtt leleplezték a vértanúk szobrát Aradon. En is beszéltem akkor és akik messziről odajöttek a gyomai polgárok, akkor határozták el, hogy képviselőjükké választanak.

Isten gondviselő keze vezetett engem. Ezt a beszédet végighallgatta édes apám és kis fiam és egy év múlva mindkettő nem volt ott. Eltemettem mind a kettőt. Először elvesztette a fa az ő gyökerét, aztán megfosztották lombjaitól. Itt áll a törzs egyedül, talán elég szárazon arra, hogy lángot gyújtson, de arra sem elég öreg, hogy koporsónak használják.

Azt a szeretetet, mely legdrágább tárgyait elvesztette, azt a szeretetet, Isten engem úgy segítjen, e percztől fogva csak Magyarországnak, édes hazámnak szentelem! (Lelkes, megmegújuló éljenzés.)

Ha így állok, ha lelkem ideálját ez az oltárkép képezi, akkor ne vádoljon engem senki azzal, hogy különbséget teszek az emberek között. (Ugy van!)

Az én ideáljaim Kossuth Lajos és Irányi Dániel. Ha ezek felé teszek szárnypróbálgatásokat, ne igyekezzenek visszarántani. En Kossuth lelkét akarom megközelíteni s akarom azt, hogy ide is leköltözzék Kossuth szelleme, önök közé. (Lelkes éljenzés).

Kérte Nagyvárad polgárait, őrizték meg ők ezt a két találkozást úgy, mint a hogy ő megőrzi. Most együtt küzdöttek, de bármi lesz a harc vége, ne feledjék, hogy lesz még háboru a béke után is! Végül igazán költői lendületű szavakban kérte a polgárságot, hogy ha az ő zászlója győz, hozzák a mandátumot Aradra október 6-án, adják kezébe e szent napon a hazafiságnak szentelt zálogát (Lelkes éljenzés). Poharát a 48-as zászló győzelmére üríti s kéri Istent, adjon erőt a harczhoz és győzelmet a küzdelemhez.

A hol költői lendületű, hol mély érzésű, másutt pedig hevővel elragadó beszéd valósággal extázisba hozta a hallgatóságot; szünni nem akart az éljenzés, a taps, a milyen csak igaz szívből fakadhat igaz ember igaz szavaik hallatára.

A közönség megittasultan a lelkesedéstől felállott s elénekelte a Hymnust.

Barabás után beszéltek még Halász Lajos és mások s a társaság a legjobb hangulatban a késő éjjeli órákig együtt maradt, a mikor Barabás lelkes éljenzés közepette eltávozott.

Profit.

Ami nem remélt nyereség — az profit.

Ilyen profit Barabás Bélának Dézsi Géza és Hegyesi Márton.

Az ő szereplésüknek sokat köszönhet Tisza elenjelöltje.

Hegyesi ur egész világhatalmi rendszer változást lát bekövetkezni abból, ha Tisza Kálmán megbukik. Cikkében azt mondja, hogy még az igazi 48-asok is elfordulnak most Barabástól, mert papok is szavaznak reá.

Nem Hegyesi ur! Nem olyan forgandók az emberek. Hát ön ugyan mitől fordult meg? Ime, midőn lecsepüli a 48-as pártot s lelki szemével halálra sebesítve látja szörnyű argumentumai golyóbi-sától azzal végzi cikkét: előre.

Előre szabadelvű cserepárok én vezettek a 48-as párt testén keresztül, én Hegyesi Márton.

Ez a kép megér vagy husz gondolkozni tudó szavazót, mert igazán el kell fordulni tőle.

Dézi ur pedig a banketten puffogtatta frázisainak üres stancizliját, melyből a tartalmat kivette előtte Várady. Neki hajt a papoknak. Hja! könnyű neki. Ő nem katolikus, tehát ütheti a papokat, nem a magáét üti. Ez ugyan bizonyos . . . minek is nevezzük? Ne nevezzük semminek.

Ez a fellépése is megér vagy 20 ingadozó szavazót.

Hát ez a két fellépés legalább 40 profit.

Tisza pedig fohászkozhat? Uram barátaitmól szabadíts.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) Nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Október 2. Képviselőválasztások Biharmegyében.

Október 3. Képviselő választás Nagyváradon, a Sasban.

Október 5. Közigazgatási bizottsági ülés a városbázán d. u. 3 órakor.

Október 5. Gyermekkiállítás a Ielenczházban d. e. 11 órakor.

Október 5. A Fehér Kereszt-egylet közgyűlése d. e. 10 órakor.

Október 9. Megyebizottsági tagok választása Biharmegyében.

Október 9. A katolikus kör választmányi ülése d. u. 6 órakor.

Október 14. Az általános szüret kezdete a nagyvárad hegyen.

Október 19. 20. Lóverseny Nagyváradon.

November 19. Az Erzsébet leányárvaház zászlószentelési ünnepélye.

* **A vértanuk emlékezete.** A szabadságharcz vértanuinak emlékét ez évben is kegyelettel üli meg Nagyvárad város hazafias érzelmű polgársága. Október 6-án lesz 52 éve, hogy az aradi 13 vértanu életét kioltotta az önkény és a zsoldos csapatok hiénalelkű parancsnoka. A gyásznapi ez évben vasárnapra esik s ezért előtte való napon, szombaton lesz a gyászisteni tisztelet megtartva. Erre vonatkozólag a következő kérelem közlésére kéréstünk fel:

A Nagyvárad városi és biharvármegyei 1848/49-es honvéd egylet elnöksége tisztelettel felkéri mindazon életben levő agg harcosokat, Nagyvárad város lelkes és hazafias közönségét, vallás különbség nélkül, hogy az 1848/49-diki dicső, de gyászos kimenetelű szabadságharcz után a zsarnoki hatalom rém kormányja által csufos halálra ítelt aradi 13 vértanuinak emlékére tartandó gyász istenitiszteleten tömegesen megjelenni sziveskedjenek. Ez alkalommal tudomására juttatom az érdekelteknek, hogy miután október 6-ika vasárnapra esik, a mikor vallásunk szerint gyászmise nem tartható, hogy esperes plebános cz. kanonok **Dencs János** 6 nagyságával történt közös megállapodás folytán a gyász istenitisztelet a folyó évi október hó 5-ikén délelőtt 10 órakor fog a V.-Olaszi Premontrei kanonok-rend egyházában megtartatni. Nagyváradon, 1901. október hó 2-án. **Bereczky Géza**, 1848/49. honv. egylet alelnöke.

* **A távirtda és távbeszélő tanfolyam.** Szeptember hó 27., 28. és 30-án megtartott vizsgálatokkal nyert befejezést az ez évi harmadik táv. és távb. tanfolyam. A vizsgáló-bizottság elnöke **Lux Hugó** p. és táv. titkár, tagjai: **Sándor Albert** főtiszt és **Csath Béla** p. és t. tisztekből állott. A 19 hallgató a legszebb eredményt mutatta föl, e kitűnő eredmény **Witt Sándor** p. és táv. tiszt, mint a tanfolyam előadójának érdeme, a ki is fáradhatatlan szakmudásával igyekezett hallgatóit a gyakorlati életnek kiképezni.

* **Papp Miklós menesztetik.** Olyan eseményről adhatunk hírt, mely hihetőség általános meglepedést fog kelteni mindenfelé és sok felzavart érdeknek szolgál megnyugtatóására. **Papp Miklós pénzügyigazgatót áthelyezték Brassóba.** Hosszabb időt töltött Nagyváradon, de sehogy sem tudta megkedveltetni magát. Az adóprés soha sem működött kegyetlenebbül, mint alatta s a kiméletlen föllépés többnyire több kárt, mint hasznot okozott az államnak is. Legutóbb pedig az az erőszakos fellépése keltett általános felháborodást, a melylyel a vezetése alatt állott hivatal személyzetét egyszerűen ki akarta vezényelni Tisza-voksoknak. A hivatalos stréberségnek ez a non plus ultrája szerencsére nem maradt megtorlatlanul: a pénzügyigazgató urat végre áthelyezték a sokkal kisebb Brassóba, — bizonynyal nem érdemei elismerésül. A ki akar, tanulhat az esetből. Utódja pedig remélhetőleg több tapintattal s így több sikerrel is fogja védelmezni az állam pénzügyi érdekeit a nagyváradai és biharmegyei közönség körében s óvakodni fog attól is, hogy alkalmazotjainak lelkiismeretén zsarnokoskodjék.

* **Hogy kell bejelenteni a képviselőjelöltet?** Az új választási törvény arra nézve semmi újítást nem hozott, hogy a képviselőjelöltet és a bizalmi férfiakat miként kell bejelenteni. Azért kevesen tudják, hogy kell a bejelentésnél helyesen eljárni. A bejelentés a következőképp eszközözendő:

Tisztelt Választási Elnök Ur!

N. megye (vagy város) N. választó kerületében az orsz. képviselőválasztás a f. évi . . . hó . . . ik napjára tüzetvén ki, az 1899. XV. t.-cz. 156. §-a értelmében a választásra képviselőjelöltül N. N. urat ajánljuk.

Együttal ugyanazon törvényszakaszc szerint a szavazatszedő küldöttséghez (vagy ha több szavazatszedő küldöttség működik) az I. szavazatszedő küldöttséghez N. N., a II. szavazatszedő küldöttséghez N. N. és N. N., a III. szavazatszedő küldöttséghez N. N. és N. N. urakat községi (vagy városi) lakosokat mint bizalmi férfiakat jelöljük.

Kelt 1901. évi hó napján.

(Tíz választó aláírása.)

Az öt év előtt való választásnál még érvényben volt, de ma már elavult törvény szerint a képviselőjelölt ajánlásán felül külön kellett és pedig 10 választó polgárnak a szavazás elrendelését is kérnie. Ez ma már szükségtelen, mert az 1899. XV. törvényczikk 157. §-ának második bekezdése ekként szól: »Ha az ajánlásra meghatározott időben több egyén ajánlatot orsz. képviselőjelöltnek: a választási elnök a szavazást elrendelni köteles, tehát minden újabb kérelmezés nélkül.

* **Krüger gyásza.** Szegény öreg Krüger egyre-másra éri a szerencsétlenség. Legjobb emberei a transzváli harczmezőn nullanak el, gyermekei és unokái közül is elhalt már három, sőt annak is csak néhány hete, hogy elvesztette a feleségét. Tegnapi ismét lesújtó hírt kapott Transzválból. Hozzánk csupán ennyi jut el a gyászos hírből:

Pretória, szeptember 30. **Tjard Krüger**, Krüger elnök fia, ma reggel rövid betegség után meghalt.

Az öreg Krüger gyászában talán csak az vigasztalhatja, hogy ez a fia nem ütött a hazája szabadságáért szenvedő apára. Nemrég megadta magát az angoloknak.

* **Kertesbosszu?** Micsoda eszközökkel dolgoznak egyes pártok, mutatja az alábbi eset. Biharon tudvalevőleg két párt küzd egymással: a népszerű **Rigó** Ferenczé, a ki a kertületben a 48-as pártot megalkotta és **Kiss Elek** volt fősolgabiróé. **Rigó** Ferencz egyik legbuzgóbb kortese **Sárközy** Lajos, a ki fáradhatlanul dolgozik **Rigó** érdekében. Tegnapi keservesen megadta az árát buzgalmának; éjjel ismeretlen tettesek felgyújtották asztalgait s a mintegy ezer korona értékű asztalporrá égett. Általános el van terjedve a vélemény, hogy az asztalgot az ellenpárt gyújtotta fel bosszúból.

* **Elmaradt ellenőrzési szemle.** Nagyvárad város területére most lett volna az ellenőrzési szemle, azonban a képviselőválasztások miatt elmarad a szemle. A város katonai ügyosztálya a következő hirdetményben hozza köz tudomásra ezen körülményt: Érttesitem az érdekelte feleket, hogy a cs. és kir. hadseregbeli, valamint a m. kir. honvédségi és népfelkelői hirdetményileg kitűzött ellenőrzési szemlék a közbeeső képviselő választások miatt megtartatni nem fognak. Az újabb szemlék határnapjairól falragaszok útján fogom a szemléköteleseket értesíteni. Nagyvárad, 1901. évi október hó 1-én. **Darvassy**, tanácsnok.

* **A nemzetközi statisztikai kongresszus.** Tegnapi délelőtt csak bizottsági ülések voltak. A demografiai bizottságban dr. Chyzer Kornél, miniszteri tanácsos értekezett az elmebajosok statisztikájáról, Hjeli (Finnország) pedig a hosszúéletűségről tartott felolvasást. A közgazdasági bizottságban Neymarck (Franciaország) a hitelszövetkezetek nemzetközi statisztikájáról, Kőrösy a részvénytársaságokról, Jugler (Franciaország) az egyes államok közgazdasági állapotáról és Felner (Magyarország) a nemzetek gazdaságának felbecsléséről értekezett. A harmadik (jogi) bizottságban Bosco (Olaszország) és Fahbeck (Svédország) a bírósági statisztikáról olvastak fel. Délután nyilvános ülés volt, melyen többek között Foville (Franciaország) tartotta meg »A statisztika és a közvélemény« című értekezését. Este 8 órakor József főherczeg fogadta a kongresszus tagjait a királyi várpalotában. Ma nem lesznek ülések, minthogy a kongresszus tagjai a főváros nevezetességeit fogják megtekinteni. Este a kongresszisták tiszteletére az Operában diszeldadás lesz, mely alkalommal »Lohengrin« kerül színre.

* **Uj apát.** A király **Jászai Géza** szeged-rókusai plébános és kerületi esperesnek a Szent Péterről nevezett bodrog-monostori czimzetes apátságot adományozta.

* **Választási epilóg a jogakadémián.** Megirtuk tegnapi számunkban, hogy a kir. kath. jogakadémián minő alkotmányos küzdelmek juttattak egyelőre uralomra egy pártot. Most erre vonatkozólag arról értesülünk, hogy a választást tényleg megfélebbezik. A felebbezésben okmányokkal igazolják, hogy a hétfőn megválasztott elnök, **Szkalák** Zoltán eddig **egyáltalán nem volt tagja az olvasókörmnek** s így az alapszabályok és a szokás szerint **meg nem választható.** A felebbezést ma nyújtják be a jogakadémia igazgatójánál s így most a tanári kar bölcs elhatározásától függ, hogy a sok izgalmat okozott választást a felebbezésben igazolt szabálytalanság alapján megsemmisítve, az ifjusági kör működése normális medrébe, a haladás útjára tereltessek.

* **Táncztanfolyam.** **Kovács** Tivadar, okl. táncztanár és balletmester október 20-án megnyitja táncziskoláját Nagyváradon, a Zöldfászállodában. A tavalyi siker után valószínűleg pártolni fogják a kiváló tánczmestert.

* **Dencs plebános betegsége.** A várad-olaszi-i hívek buzgó lelkipásztora, mint már a napokban megemlékeztünk róla, régi idő óta szembajban szenved. Szemére hályog borult. Enyhébb fajtájú ugyan a baj, de mégis operálni kell a szemét. Tegnap e célból fel is utazott Budapestre, ahol városunknak hírneves fia, dr. Grósz Emil, egyetemi tanár, kiváló szemorvos fogja az operációt rajta végrebajtani. Óhajjuk, hogy minél előbb teljesen meggyógyulva térjen vissza hivei közé.

* **Nem locsolják az utcákat.** A pompás őszi meleg időben sokan élvezik az üdítő sétát, azonban nagyon kellemetlenné teszi ezt a nagy por. Teleky- és Körözs-utcákon lehetetlenné teszi a sétát az, hogy a város nem locsoltatja át az összegyülemlett portengert. A környék lakói felkérlik a rendőrkapitányi hivatalt, hogy hébe-korba locsoltassa meg ezen utcákat.

* **Szerencsétlenség a tűznél.** Ma délelőtt 10 órakor a kolozsvári-utcáikat nagy tűz-lárma riasztotta meg. Kigyuladt ugyanis Szlafkay Mihály fasszinje s a benne lévő fával porrá égett, s daczára annak, hogy szél nem fújt mégis veszélyeztetve voltak a szomszéd épületek, minden óvintézkedés daczára a szomszéd ház és istálló teteje leégett. A nagyobb veszedelem megakadályozása teljesen a tűzoltók érdeme kiket kivonulásukban szerencsétlenség is hátráltatott. A II. számú szerkocsi a kivonulás alkalmával ugyanis a gyors vágatás következtében, a Sáncz-utca sarkán felfordult s róla a szolgálatot tevő tűzoltók közül Maszlay Károly szakaszparancsnok és Német Lajos tűzoltó lebuhtak. Az esés oly szerencsétlenül és veszedelmesen történt, hogy Maszlay balváll-fleczamodást és bal cizomtörést szenvedett s eszméletlenül szállították a kórházba, hol gondos ápolás alá vették. Német Lajos tűzoltó sokkal szerencsésebben esett le, a mennyiben az ijedtségen és könnyebb természetű zúzódásokon kívül egyéb baja nem történt. Jelenleg lakásán ápolják. Ezen megdöbbentő szerencsétlenség akadályozta meg a tűzoltókat gyors kivonulásukban, s e miatt Szlafkay lásszinjének leégése után érkeztek meg csak, de még mindig elég korán, hogy a további veszedelemnek elejét vegyék.

* **A francziák földrajzismerete.** A párisi Gaulois nemrégiben a karthausi barátok kíváncsiságáról cikkezve azt írta, hogy ezek a szerzetesek Szlavóniába fognak kivándorolni és ott Kölnben és Düsseldorfban fognak megtelepedni! Ezek szerint ennek a nagy lapnak a munkatársai úgy tudják, hogy a nevezett két nagy német város Szlavóniában van. Ezen alkalmával megemlítjük, hogy az 1870-iki háború alkalmával a hadügyminiszterium Pfalz (francziául: Palatinat) német tartomány térképei helyett Palesztina térképeit osztotta ki a katonák között. Így azután nem volt csoda, ha a francziák nem találták meg Pfalzt, a hová pedig a haditerv szerint mindjárt a háború kezdetén akartak betörni.

* **Erdekes lelet az indóházban.** Most, mikor az új indóház építése miatt a régit lebontják, érdekes leletre bukkantak a napokban. A volt I. osztályú váróterem falából szedték ki a téglát, mikor az alaphoz közel egy kis hengeralaku dobozra bukkantak. Vigyázva kiemelték s akkor megtalálták benne az indóház alapköveteléről szóló oklevelet. Tudvalevőleg 1857-ben kezdtek meg építeni indóházunkat, midőn Nagyvárad az akkor alapított tiszavidéki vasutvonalnak állomásává lett. A király jelenlétében tették le az alapkövet; akkor tette meg a fiatal uralkodó második magyarországi körutját, a bájos királyné, Erzsébet társaságában. Az okmány maga magyarul van szövegezve; az aláírók között ott van elsősorban a

király, aztán a Bach-korszak kormányfői és a tiszavidéki vasúttársaság részv. nyeseinek névsora (köztük egy Königswarter is van, de még nem bóró). Találtak még benne néhány füzetkét, a vasúttársaság alapszabályait s a tisztviselők nyugdíjszabályzatát és különféle arany, ezüst és rézpénzdarabokat, melyek akkor forgalomban voltak. Az érdekes leletet megküldték a kolozsvári üzletvezetőségnek.

* **Szőlőtolvajok.** Az irgalmas nővérek szőlőjét egy tolvaj kompánia erősen megdézsmálta; mintegy másfél métermázsza szőlőt szedtek össze. A hegyőr azonban észrevette a tolvatlan szarkák garázdálkodását. Ennek bevalása alapján a többit is kézrekerítették.

* **Rendőri intézkedések a választási napra.** A képviselő választások napján az egész rendőri tisztikar reggeli 6 órától a választások befejeztéig folyton szolgálatban lesz. Központon az összes panasz felvételi és egyéb teendőket Papolczy Ferencz alkaptány látja el (2. sz. szoba). Tegnap délután a fontos szolgálat megbeszélése céljából Gerő Ármin főkapitány tisztí értekezletet tartott, melyen elhatározottak, hogy a Sas kávéháztól Pauker boltjáig és a Feketesas szálló fő járója előtt a választás tartama alatt a rendőrök kordont húznak és a kocsiközlekedés csakis választók részére lesz megengedve.

* **Meglopott kanonok.** Beszedits Dzsó szatmári illetőségű gazdasági növendék, ki két hét óta a helybeli »Széchenyi« szállóban tartózkodik, több ízben kereste fel ügyes-bajos dolgában a szemináriumnak köztisztelőiben álló derék igazgatóját, dr. Steinberger Ferencz apát kanonokot, ki mindannyiszor meghallgatta kérését, sőt segélyben is részesítette. Tegnap újból felkereste a kanonok urat, de nem találta otthon, mert a szőlőben volt, közben az inas a portára ment s így egyedül maradt Beszedits, felnyitotta az inas kulcsával a szobát s a kertész késsel feltörve a szekrény fiókját, 16 drb. 20 koronást magához vett s avval távozott. A lopásnak csak a késő délutáni órákban jött nyomára Steinberger, haza térve ugyanis a szőlőből, szobáját nyitva találta s a szekrényből pedig hiányzott a pénz. A gyanu Beszeditsre esett, mert az inas állítása szerint más nem járt ottan. Telefon utján értesítették az esetről a rendőrséget s Baranyi rendőrbiztosnak sikerült is az Ezredévi emléktéren elcsipni a tettest s az ellopott összeget, mely egy fatörében volt elrejtve, megtalálni. Beszeditset átkísérték az ügyészséghez.

* **Beverték az ablakokat.** Ugy a multkori programbeszédén, mint a tegnapi esteli fáklyásmenetnél dr. Barabás Béla valamint Szokoly Tamás kérték a közönséget, hogy teljes rendben, nyugodtan viselkedjék, ne inzultálja az ellenpártot. Sajnos, bizonyos elemeknél nem következett be az eredménye ennek a józan kérésnek. Vasárnap Hegyesi Márton lakása felett pocsékolták össze a Tisza Kálmán feliratu lobogót. Tegnap este pedig Váralján és V. Velenczén több olyan háznak beverték az ablakát, ahol Tisza lobogó volt kitűzve. Különösen a Moskovits Mór szeszgyáros házával az ablakfákat is összetörték.

x **Őszi és Téli idényre legjobbnka**
elösmert Női, Férfi és Gyermekek carlsbadi cipők kizárólag **Fábray Testvéreknél,**
Nagyvárad, Fő-utca szerezhető be. Telefon 76.

Vidéki megrendelések 10 koronán felül bérmentve.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Szerda: Nők az alkotmányban.
Csütörtök: Üdvöske.
Péntek: Delila.
Szombat: Gascognei nemes.
Vasárnap: Lowodi árva. (K. Hegyesi Mari vendégföllépte.)

Hoffmann meséi. Offenbach remek muzsikáját élvezték tegnap este, egyöntetű, szép előadásban. Fénypontjai voltak az estnek Székely Irén és Pintér; Székely varázsló énekével, Pintér játékával és csengő baritonjával. Hoffmann meséiben volt a tulajdonképeni bemutatkozása a társulat új tenoristájának, Hunfy Imrének. Őszintén szólva többet vártunk tőle. Lehet, hogy nem volt kellőleg disponálva, legalább erre enged következtetni hideg, hatás nélküli játéka, fátyolozott éneke. Azonban mindenesetre figyelembe veendő, hogy Hoffmann végig énekelni próbára teszi a leggyakorlottabb nagy hanganyaggal rendelkező énekest is. Néhány énekszámát tapssal fogadták.

Csatár, Lányi Edith és Bérczi Gyula járultak még hozzá az est sikeréhez. — A zenekar finom játéka dicséretet érdemel, leszámítva belőle egy pár apró disszonáns dolgot, milyen volt például a harmadik felvonás esodaszép duettjének kísérete, mely túl erős volt, s így elnyomta a halk éneket. Közönség közép számmal. (m.)

Színházi hírek. A választások alkalmából érdemesnek tartotta a színház igazgatósága feleleveníteni Tóth Kálmán régi híres darabját, a *Nők az alkotmányban* című vígjátékot, melynek most különös aktualitása van, s melynek főszerepét a vígjátéki személyzet teljes ambícióval dolgozta ki. Audran fülbemászó zenejű bájos operettjét, az Üdvöskét adják holnap csütörtökön. A pompás operettben, melyet rég idők óta nem hoztak színre a nagyvárad színpadon, először lép föl a szünet után Amon Margit, ki a czimszerepet játsza. Kivüle nagyobb szerepeket Pintér, Lányi, Nyáray, Hunfy és Bérczi játszanak a darabban.

REGÉNY-CSARNOK.

KÖVESSÜK ÖT!

Írta: Sienkiewicz Henrik. Fordította: dr. Rada István. 5.

— Akkor mi különbség közted és a szkeptikusok között?

— A szkeptikusok megszokták a sötétséget, vagy tudják, hogy megszokták, én pedig szenvedek.

— És nem látod a megváltást?

Timon egy pillanatra hallgatott, azután lassan, mintegy habozva, mondá:

— Várom.

— Honnan?

— Nem tudom.

Kezére támasztotta fejét s talán a terraszt körülvevő csend és béke befolyása alatt halkán mondá:

— Különös! Néha azt tartom, hogy ha a világon nem volna más dolog, mint a mit mi ismerünk s ha magunk nem lehetnénk több, mint a mi vagyunk, nem éreznék semmi nyugtalanságot... Azért a betegségből reményt meritek a gyógyulásra... Az Olympusban és a bölcséletben való hit kihalt; de talán az egészség valamely új igazságban rejlik, a melyet én nem ismerek...

Várakozása ellenére, ez a beszélgetés igazi megkönnyebbülést szerzett Cinnának. Megtudva, hogy nem egyedül szenved e betegségben, ha-

nem az egész világ, úgy érezte magát, mint a kinek válláról nagy terhet vesznek le, hogy azt ezreknek váliaira rakják.

IV.

Cinna és az öreg barátsága napról-napra szorosabb lőn. Gyakran találkoztak és együtt ebédelve, megosztották egymással gondolataikat és kegyetüket.

De, élettapasztalata és a jóllakottságot követő bágyadság dacára, Cinna még sokkal fiatalabb volt, hogy az élet ne tartogatott volna számára valamely ismeretlen vonzerőt.

Ezt a vonzerőt Timon egyetlen leányában, Anteában találta meg.

Anteaépoli hírnévnek örvendett Alexandriában, mint atyja; tisztelték őt a nemes rómaiak, a kik Timon házáat látogatták, tisztelték a görögök, tisztelték a Serapeum bölcsői, tisztelték a tömeg.

Timon nem zárta be őt a gynecium¹-ba, miként a többi asszonyokat szokták; ellenkezőleg, megismertetni igyekezett mindazzal, a mit maga ismert.

Gyermekkora elteltével görög, sőt római és zsidó könyveket olvastatott vele; mert a kiváló emlékezőtehetséggel megáldott és az Alexandriában, e kozmopolita városban nevelkedett fiatal leányok alkalma volt különböző nyelveket megtanulni.

Gondolataival, gyakran részt vett a beszélgetésekben a symposionok² alkalmával, melyek Timon házában tartattak s gyakran a nehéz kérdések utvesztőjében is meg tudta egyedül találni az utat, mint Ariadne s a többieket maga után vonta. Még atyja is csodálta és tisztelte őt ezért.

Végre a titokzatosnak, majdnem a szentségnek bizonyos hája vette őt körül, mert prófétaí álmai voltak s a közönséges halandókra nézve láthatatlan dolgokat látott.

Az öreg bölcs szerette őt, mint szemé fényét; szerette őt azért is, mert féltette: néha azt mondta, hogy álmában csodás fényvel körülvett ellenséges lények jelentek meg neki, a nélkül hogy tudta volna, hogy ez az élet vagy halál forrása lesz-e rá nézve.

(Folyt. köv.)

¹ Asszonyozoba.

² A görögök lakomái.

TAVIRATOK.

Apponyi Albert ellenjelöltje.

Budapest, okt. 1. (Saját tud. táv.) Jászberényből ma este 8 órakor 800 választó polgár érkezett Almásky Pál szolnoki rendőrkapitány vezetése alatt, hogy Almásky Géának, gr. Apponyi A. ellenjelöltjének a mandátumot újból felajánlja. Az óriási tömeg a városligeti vendéglőbe vonult, hol megjelent Almásky is, kit zajos ovációkban részesítettek. Almásky Géza beszédet mondott, kifejtve, hogy mindenféle piszokkal illették a lapok, azt is ráfogták, hogy nem szabadelvű.

— Igenis szabadelvű vagyok — ugymond — de nem Széll-féle szabadelvű. Mert nincs most jog, törvény és igazság, nincs ott szabadelvűség, csak hőhőpolitika. Széll Kálmán elengedte hatalmasodni a nemzetiségeket, olyan ember kell a kormány élére, aki megfogja fékezni a nemzetiségeket. (Zajos felkiáltások: Éljen Bánffy!) Ezután a közigazgatási kérdésekkel foglalkozott és sürgette az önálló vámterületet, a kisiparosok helyzetének javítására. Elesen kikelt az ellen, hogy Jászberényben a legkiválóbb embereket üldözi »Széll ur«. A beszéd után lakoma volt. A küldöttek az éjjeli vonattal utaztak vissza Jászberénybe.

Maylender lemondása.

Fiume, okt. 1. (Saj. tud. táv.) A reprezentancia mai ülésen Korossak indítványára elhatározták, hogy Maylender podesta lemondását tudomásul veszik.

A Kormos-ügy.

Budapest, okt. 1. (Saját tud. táv.) Puskariu vizsgálóbíró Szele Józsefnek ismert ügyében megszüntette az eljárást, mert a királyi ügyészség elévülés címén elejtette a vádat, a mit Szele Józsefnek ellen megvesztegetés miatt emelt. — Kormos Adolf curiai bíró ügyében a vizsgálatot még nem fejezték be.

Vagdalkozó katonatiszt.

Zágráb, október 1. (Saját tudósi-tónk távirata.) Egy itteni népes mulatóhelyen ékes botrány történt. Oroszkovics honvédőrnagy arczul ütötte Herman Károly takarékpénztári igazgatót. Az igazgató reá akarta magát vetni a tisztre, ez azonban kardot rántott s végig vágott ellenfelén. Herman Károly sebesülése súlyos.

Pelczéder visszalépett.

Budapest okt. 1. (Saját tud. táv.) Mint értesülünk, Pelczéder Ágoston a nagyváradi szocziáldemokrata párt jelöltje visszalépett, tekintettel arra, hogy szavazóinak száma igen csekély.

Az olasz királyi pár Velenczében.

Velence, okt. 1. A királyi pár ma meglátogatta a nemzetközi szépművészeti kiállítást és a hetóságokat fogadta. Este a Szt.-Márk-tér, ahol hangverseny volt, fényesen ki volt világítva. A közönség lelkes ovációkban részesítette a királyi párt, a mely ismételtelen megjelent az erkélyen. (M. T. I.)

Anarchista merénylet.

Lemberg, okt. 1. (Saját tud. táv.) A közeli Kalluster városka pályaudvarán anarchista merénylet történt. Egy olasz anarchista szállott le a vonatról, a kit egy csendőr igazolásra szólított fel. Az anarchista 3-szor rálőtt a csendőrré, ki szuronyával megsebezte a merénylőt. Az anarchista még egyszer lőtt, mig végre a publikum ártalmatlanná tette.

A búrok harca.

London, október 1. A Reuter-ügynökség jelenti Ethrawsből (Zuluföld) tegnapi kelett: A beérkezett újabb jelentések szerint a búrok az itáliai harcban 305 embert hagytak a csataterén. — Ugyanez ügynökség jelenti Ladysmithből: Az angolok fokföldi győzelmei most sokkal jelentékenyebbeknek bizonyulnak, mint eddig hitték. Kétszáz túr elesett és 300-nál több megsebesült vagy fogságba esett. Chapman őrnagy nagyszerűen viselte magát. A bennszülött rendőrségnek egy századosa elesett, egy rendőrtiszt és az angol konzul fogságba esett. (M. T. I.)

Véres sztrájk.

London, okt. 1. (Saját tud. táv.) A kikötőben a sztrájkoló és nem sztrájkoló szállítók között összeütközésre került a sor. A rendőrség is közbe lépett, a mire véres harc támadt, a harcznak sok sebesültje és számos halottja van.

Török—angol egyezés.

London, október 1. A Reuter-ügynökség jelenti: A Bombay Gazette-nek az a híresztelése, hogy Nagy-Britannia legközelebbi proklamálni fogja protektorátusát Koweit fölött, alapítalan. Utóbbi időben a Perzsa-öbölnek ebben a részében sok viszálykodás volt a különböző törzsek között. A neidi emir támadásra készült a koveiti sejk ellen. Hogy brit hadihajók és török csapatok vannak Koweit előtt, annak az a magyarázata, hogy a brit kormány és a porta között megállapodás jött létre, hogy a bennszülöttek vezérei között meg fogják akadályozni az összeütközést. További bonyodalmaktól nem tartanak. A dolog nem komoly természetű (M. T. I.)

Szigligeti-Színház.

Folyószám 5.

Idénybérlet 5.

Nagyváradon, szerdán, 1901. okt. 2-án

Nők az alkotmányban.

Vigjáték

S Z E M E L Y E K :

Bánfalvy Bálint földbirtokos —	Krasznay Andor
Krisztina, neje — — —	Kéri Jolán
Ilka, leányuk — — —	Szohner Olga
Bercei Vilmos — — —	Szarvasi Sándor
Cselei birtokos — — —	Vank István
Cseleiné — — —	Tóvári Anna
Pitvarosiné — — —	Göncziné
Borbócs, korcsmáros — —	Bognár János
Kántor — — —	Füredi József
János, házi huszár — — —	Kohári Pál
Szelei — — —	Deésy Alfréd
Báró Szlankaményi — — —	Pataky Béla

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kórszék 1 frt 20 kr., Tálalászék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzsek 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vásár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 óra után.

Holnap esütörtökön, okt. 3-án

Ü D V Ö S K E.

Operette.

KOZGAZDASAG.

Nagyváradi hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradi piacon 1901. szept. hó 30-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 11.20—13.40. Kétszeres buza 11.80—11.20. Rozs 11.80—11.40. Arpa 11.20—10.80. Zab 12.10—11.60. Tengeri: 10.40.—7.—. Borsó 34.—. Lencse 38.—. Bab 14.40. Köleskása 24.—. Burgonya 3.60. 100 kiló lángliszt 26.50. zsemlyeliszt 26.—. fehérkenyér liszt 25.—, barnakenyér liszt 22.—. széna fuvarral 5.20. szalma 1.10 Szalonna 102.—, 6 kiló zsup-szalma —16.—, 150 dkg alom-szalma —10.—, 1 köbm. bükkfa 6.40, tölgyfa 6.—, cserfa 6.60, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.84. Lámpaolaj —.80. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.80. Szesz 2.—. 1 mm. kőszó 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 68.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—. magyar gyapju —.—. Egy hektoliter óbor 64.—, új bor 50.—, mész 2.—, kemény faszén 3.60, puha faszén 3.20 kendermag 24.—. köles 10.—. repce —.—, dió 26.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 44.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalona 1.28, sertéshus 1.04, juh-hus 64, ve-

res hagyma 14, fog hagyma 44, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. bűköny —, 1 mm. luczernamag —, 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1901. évi szept. hó 30-ról. Tiszta buza körülbelül 1900 hltr, kétszeres buza 300 hltr, rozs 800 hltr, árpa 170 hkl, zab 400 hltr, tengeri 390 hltr, burgonya 460 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 108 drb, félhizott 154, sovány 176, süldő 500, matrac 570, hizott marha 18, jármás ökör 550, fejős tehén 300, borju 350, bivaly 13, juh és kecske 475, ló 390.

Marha ártáblázat 1901. szept. hó 30-ról. Egy pár első rendű jármás ökör 640—700, egy pár másodrendű jármás ökör 540—620, egy pár harmadrendű jármás ökör 260—500, 1 drb fejős tehén 110—230, 1 drb vágó ökör 250 kgr. 160—240, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—180, 2 drb. veres borju 24—48, 1 drb. fél éves borju 40—54, 1 drb egy éves borju 44—76, két éves borju 70—240, 1 drb hizott sertés 86—148, 3 ár fél éves 32—38, 1 pár egy éves sertés 42—72, 1 pár két éves sertés 74—140, 1 drb agás ló 140—260, 1 pár ökrbőr 40—52, 1 ár tehénbőr 26—36, 1 pár bojubőr 10—22, pár lóbőr 10—20.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti kiadása —

Határidők.

Budapest, okt. 1.

Buza októberre	7.84
Buza áprilisa	8.30
Tengeri	5.14
Rozs okt	6.69
Zab apr.	6.93
Kaposzta, repce, a.g.	

Értéktársaság

Budapest, okt. 1.

Osztrák hitel	625.50
Magyar hitel	629.50

Allamvasut	624.50
Rimamurányi	416.—
Magyar jelzálog	433.—
Szigetvári	
Wagon-kölcsön	

Hivatalos Arfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. okt. 1-én.

Magyar aranyáradek 4%	118.50
Magyar koronáradek	92.45
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,7%	121.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,7%	100.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1878-ból	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	92.—
Halméri jog megváltási kötvény	99.85
Hörvátb-azslován földterhermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	175.50

Tiszszabályozás szept. sorsjegyek kölcsön	143.—
Osztrák járadék papirban	98.30
Osztrák járadék ezüstben	98.20
Osztrák járadék aranyban	118.90
Osztrák korona járadék	95.10
Osztrák államsorsjegyek	138.50
Osztrák magyar bank részvény	16.30
Magyar hitelbank részvény	616.—
Osztrák hitelintézet részvény	613.50
Párisi vista	
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.02
Németbirodalmi márkák	
London vista	
20 márkás arany	33.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett cikkek árait mélyen leszállítottuk és

teljesen kiárusítjuk

u. m. Színes selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyűk, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek.

Tenisz flanel és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény cikkek.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

146-75-0

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczka-utca 3. szám.

Művek,

folyóiratok, hírlapok, vonalzatok, gazdasági nyomtatványok, egyházi, községi és egyéb hivatalos nyomtatványok, körlevelek, levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Videki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,

számlák, falragaszok, bál meghívók, tánczrendek, étlapok, naptárak, palaczkfeliratok, névjegyek, gyászlapok stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.